

Konference sdružení pro ochranu památek Arte-fakt
Restaurování a ochrana uměleckých děl

Umění zachovávat: 20 let v oboru restaurování

26.–27. března 2026 | Státní zámek Valtice

Konference se koná pod záštitou
manželky prezidenta republiky paní Evy Pavlové

Konference sdružení pro ochranu památek Arte-fakt
Restaurování a ochrana uměleckých děl
Umění zachovávat: 20 let v oboru restaurování

Autoři textů

© pplk. Petr Čejka | Mgr. BcA. Petr Gláser | Stephan Heisig, M.A. | BcA. Daniel Chadim |
Ing. Ivana Kopecká | RNDr. Marek Kotrlý, Ph.D. | Mgr. Pavlína Koubová | MgA. Zdeněk Kovářík |
Lenka Kutmanová | prof. Tomáš Lahoda, ak. mal. | Mgr. art. Luboš Machačko, ArtD. | MgA. Pavel Mrověc |
PhDr. BcA. Martin Pácal | Michal Pech | Mgr. art. Bc. Barbora Peterková | Sylva Raušer Čekalová |
MgA. Petr Rejman | MgA. Dunja Stevanović, Ph.D. | Mgr. art. Bc. Táňa Šlězová | pplk. Mgr. Ivana Turková |
Ing. Renata Tišlová, Ph.D. | Josef Uher | MgA. Blanka Veselá | MgA. Šárka Vyhnánková, MA |
Jana Zálišová | MgA. Petra Zítková

Příspěvky vyjadřují výhradně názory jejich autorů a neprošly recenzním řízením.

Fotografie na obálce © Vojtěch Krajíček

Figurální část Památníku míru v Denisových sadech v Brně po restaurování a pozlacení, výřez.

© Arte-fakt, sdružení pro ochranu památek, z. s., 2026

ISBN 978-80-905924-7-6 (tisk)

ISBN 978-80-905924-8-3 (pdf)

Editorial

Vážené kolegyně, vážení kolegové,
milí účastníci konference,

sborník, který se vám dostává do rukou, byl sestaven z příspěvků dvoudenní konference *Restaurování a ochrana uměleckých děl 2026 – Umění zachovávat: 20 let v oboru restaurování*, uspořádané spolkem Arte-fakt u příležitosti dvacátého výročí jeho založení. Toto jubileum se stalo přirozeným impulzem nejen k ohlédnutí za uplynulými dvěma dekadami v oblasti restaurování, ale především k otevření aktuálních otázek, které dnes významně formují podobu památkové péče, restaurování a konzervace uměleckých děl. Rozšířený dvoudenní formát letošního ročníku je výrazem snahy vzdát tomuto výročí náležitý hold. Slavnostní charakter konference navíc podtrhuje výjimečný prostor Zimní jízdárny Státního zámku Valtice, který se stal jejím důstojným dějištěm.

Vydávání sborníku je nedílnou a tradiční součástí konferencí pořádaných spolkem Arte-fakt od jeho počátků. Letošní svazek je však výjimečný nejen svým rozsahem, ale také množstvím a tematickou pestrostí odborných příspěvků. Ty reflektují jak dlouhodobý vývoj oboru, tak jeho současné proměny a výzvy, a nabízejí tak široké spektrum přístupů, zkušeností a názorů. Za dobu existence spolku bylo vydáno 12 svazků abstraktů a příspěvků z konferencí, jejichž seznam vám v tomto sborníku rovněž předkládáme.

Stejně jako v předchozích letech je hlavním cílem konference vytvořit prostor pro setkání odborníků, sdílení zkušeností a otevřenou odbornou diskuzi. Věříme, že právě tento dialog je jednou z klíčových hodnot, které konference Arte-fakt dlouhodobě přináší. Pevně doufáme, že se nám i letos podaří zaplnit konferenční sál zajímavými lidmi i tématy a že nám i památkám zachováte svou přízeň i v nadcházejících letech.

Na závěr bychom rády poděkovaly všem aktivním účastníkům konference – přednášejícím za jejich ochotu sdílet své zkušenosti a posluchačům za zájem a podnětné diskuze. Poděkování patří rovněž finančním a mediálním partnerům i všem, kteří se podíleli na přípravě a realizaci této konference.

S poděkováním a přáním všeho dobrého
Kateřina Šibravová a Zdenka Gläserová Lebedová

Arte-fakt – sdružení pro ochranu památek, z. s.

◀ Měření pomocí ultrazvukové transmise při restaurátorském průzkumu.
Mariánský sloup, Velvary. [Petr Gläser, 2024]

Konference sdružení pro ochranu památek Arte-fakt
Restaurování a ochrana uměleckých děl

Umění zachovávat: 20 let v oboru restaurování

Místo konání konference
Zimní jízdárna Státního zámku Valtice
691 42 Valtice

Mediální partneři

Finanční sponzoři

Program konference

čtvrtek 26. 3. 2026

- 9:00–10:00 prezence účastníků
- 10:00–10:15 přivítání – kastelán Valtic PhDr. Richard Svoboda, MBA, členové spolku Arte-fakt, předsedkyně MgA. Kateřina Šibravová a Mgr. art. Luboš Machačko, ArtD.
- I. blok přednášek**
- 10:15–10:35 Mgr. art. Luboš Machačko, ArtD.
Arte-fakt, sdružení pro ochranu památek, z. s. – 20 let existence spolku
- 10:40–11:00 PhDr. BcA. Martin Pácal
Proměny areálu zámku Valtice po roce 1948
- 11:05–11:25 Ing. Ivana Kopecká
Otázka „autenticity“ při restaurování děl ze syntetických polymerů
- 11:30–11:50 Mgr. art. Bc. Barbora Peterková
Retušování v 21. století: metodologická a technologická vizuální integrace uměleckých děl
- 11:55–13:10 oběd
- II. blok přednášek**
- 13:15–13:35 MgA. Šárka Vyhnánková, MA
Vhodnost vybraných 3D tiskových filamentů pro použití v restaurování
- 13:40–14:00 prof. Tomáš Lahoda, ak. mal.
Specifické konsekvence restaurování performativních děl současného umění
- 14:05–14:25 RNDr. Marek Kotrlý, Ph.D.
Zkušenosti s inovativními analytickými metodami pro materiálovou analýzu uměleckých předmětů v rámci forenzní praxe
- 14:30–15:00 coffee break
- III. blok přednášek**
- 15:05–15:25 Stephan Heisig, Restaurator M. A.
Coat of paint at the Dresden Zwinger – background and conservation method
Barevné provedení drážďanského Zwingeru – historie a konzervační metoda
- 15:30–15:50 MgA. Pavel Mrovč
Restaurování zásahy na Památníku míru v Denisových sadech v horizontu několika desetiletí
- 15:55–16:15 MgA. Zdeněk Kovářík – BcA. Daniel Chadim
Tradiční štukatérské techniky na počátku 20. století
- od 16:30 členská schůze spolku Arte-fakt
- od 19:00 společenský večer

pátek 27. 3. 2026

- 8:30–8:55 prezence nových účastníků
- IV. blok přednášek**
- 9:00–9:20 Ing. Renata Tišlová, Ph.D.
Problematika faksimilií s epoxidovým pojivem na příkladech z Kuksu, Valče a Březové nad Svitavou – pohled technologa
- 9:25–9:45 MgA. Petr Rejman – MgA. Petra Zítková
Dva příklady současné preventivní údržby sochařských galerií – Braunův Betlém v Novém lese u Kuksu a Pacákovy Alegorie na ohradní zdi zámku v Litomyšli
- 9:50–10:10 Mgr. BcA. Petr Gláser
Několik poznámek k laserovému čištění kamenosochařských děl v současné praxi
- 10:15–10:45 coffee break
- V. blok přednášek**
- 10:50–11:10 MgA. Dunja Stevanović, Ph.D.
Etika zásahu a míra interpretace: restaurátorské reflexe plastik Evy Kmentové ze sbírky Národní galerie Praha
- 11:15–11:35 Mgr. art. Bc. Táňa Šlězová
Pohnutý osud výmalb v sala terreně zámku v Rychnově nad Kněžnou při jejich nedávné obnově a restaurování a neobvyklý problém nutnosti opakovaného transferu (retransferu)
- 11:40–12:55 oběd
- VI. blok přednášek**
- 13:00–13:20 Sylva Raušer Čekalová
Předchozí restaurátorské zásahy u kachlových kamen. Materiály a postupy, které se osvědčily a které uškodily
- 13:25–13:45 Lenka Kutmanová
Praktická setkání s historií konzervace keramiky
- 13:50–14:10 MgA. Blanka Veselá
Padesát let od obnovy a deset let restaurování keramických váz na ohradních zdech zámku Troja v Praze pod záštitou GHMP
- 14:15 ukončení přednáškové části konference a rozloučení
- od 14:30 prohlídka zámku s kastelánem Richardem Svobodou

V průběhu konference se v konferenčním sále budou konat prezentace sponzorů a partnerských firem.

Obsah

- 12 Luboš Machačko
Arte-fakt, sdružení pro ochranu památek, z. s. – 20 let existence spolku
- 18 Martin Pácal
Proměny areálu zámku Valtice po roce 1948
Příspěvek nebyl do termínu uzávěrky sborníku dodán. Zveřejňujeme pouze anotaci.
- 22 Ivana Kopecká
Otázka „autenticity“ při restaurování děl ze syntetických polymerů
- 28 Barbora Peterková
Retušování v 21. století: metodologická a technologická vizuální integrace uměleckých děl
- 38 Šárka Vyhnánková
Vhodnost vybraných 3D tiskových filamentů pro použití v restaurování
- 56 Tomáš Lahoda
Specifické konsekvence restaurování performativních děl současného umění
Příspěvek nebyl do termínu uzávěrky sborníku dodán. Zveřejňujeme pouze anotaci.
- 60 Marek Kotrlý — Josef Uher — Michal Pech
Jana Zálišová — Ivana Turková — Petr Čejka
Zkušenosti s inovativními analytickými metodami pro materiálovou analýzu uměleckých předmětů v rámci forenzní praxe
- 70 Stephan Heisig
Coat of paint at the Dresden Zwinger – background and conservation method
Barevné provedení drážďanského Zwingeru – historie a konzervační metoda
- 80 Pavel Mrovč
Restaurátorské zásahy na Památníku míru v Denisových sadech v horizontu několika desetiletí
- 90 Zdeněk Kovářík — Daniel Chadim
Tradiční štukatérské techniky na počátku 20. století
- 108 Renata Tišlová
Problematika faksimilií s epoxidovým pojivem na příkladech z Kuksu, Valče a Březové nad Svitavou – pohled technologa
Příspěvek nebyl do termínu uzávěrky sborníku dodán. Zveřejňujeme pouze anotaci.
- 110 Petr Rejman — Petra Zítková
Dva příklady současné preventivní údržby sochařských galerií – Braunův Betlém v Novém lese u Kuksu a Pacákovy Alegorie na ohradní zdi zámku v Litomyšli
- 120 Petr Gláser
Několik poznámek k laserovému čištění kamenosochařských děl v současné praxi
- 134 Dunja Stevanović
Etika zásahu a míra interpretace: restaurátorské reflexe plastik Evy Kmentové ze sbírky Národní galerie Praha
- 154 Táňa Šlězová
Pohnutý osud výmalb v sala terreně zámku v Rychnově nad Kněžnou při jejich nedávné obnově a restaurování a neobvyklý problém nutnosti opakovaného transferu (retransferu)
- 166 Sylva Raušer Čekalová
Předchozí restaurátorské zásahy u kachlových kamen. Materiály a postupy, které se osvědčily a které uškodily
- 176 Lenka Kutmanová
Praktická setkání s historií konzervace keramiky
- 186 Blanka Veselá
Padesát let obnovy a deset let restaurování keramických váz na ohradních zdech zámku Troja v Praze pod záštitou Galerie hlavního města Prahy
Příspěvek nebyl do termínu uzávěrky sborníku dodán. Zveřejňujeme pouze anotaci.
- 190 Pavlína Koubová
Druhá šance: Od invaze k respektu Proměna etiky konzervace textilu na příkladu tzv. příkrovu sv. Václava
- 200 **Autoři příspěvků**
- 202 **Abecední seznam členů spolku Arte-fakt v roce 2026**
- 204 **Přehled akcí uspořádaných členy sdružení Arte-fakt v letech 2006–2025**
- 206 **Autorský seznam abstraktů a článků publikovaných ve sbornících z konferencí sdružení Arte-fakt v letech 2006–2025**
- 214 **Abecední výběrový seznam autorů památek, umělců a restaurátorů z konferenčních příspěvků**
- 215 **Výběrový seznam lokalit z konferenčních příspěvků**